نقش آموزه‌های وحیانی در توانمندسازی زنان

مریم آلبوغبیش[1]

چکیده:

بحث توانمندی‌سازی زنان در دهه‌های اخیر یکی از مهمترین مسائل جوامع معاصر بوده است و مهمتر از آن ارتقا این توانمندی، در عرصه‌های مختلف فردی، خانوادگی و اجتماعی است. با توجه به اینکه قرآن و سنت حامل ظرفیت‌های عظیمی درباره جایگاه زن در همه عرصه‌ها از جمله فرهنگی، اقتصادی، علمی و...مطرح کرده اما این مسئله، با توجه به منابع اصیل دینی کمتر مورد توجه واقع شده است. از این رو پرداختن به این موضوع از دو جهت اهمیت دارد: نخست پاسخگویی به ابهامات مطرح شده دربار جایگاه زن در آموزه های دینی وفضای عمومی جامعه و... و دوم: ارائه الگوی دینی مناسب و اصیل اسلامی که هماهنگ با فرهنگ اسلامی و دینی باشد. یافته های این نگارش علاوه‌بر بیان مفهوم آموزه‌های وحیانی و توانمندسازی زنان به بیان جایگاه و توانمندهای آنان در آموزه های قرآنی از جمله: حفظ کرامت نفس زن، مسئولیت پذیری، نماد مقاومت، صبر و ایمان، سیاست مدار بودن زن و ولایت مدار بودن زن و همچنین پرداخت به توانمدسازی زنان در مسائل اقتصادی، اجتماعی، علمی و فرهنگی، خانوادگی و سیاسی در آموزه‌های اهل بیت (علیهم السلام) پرداخته شده است تا نقش زن در جامعه اسلامی و جهانی از منظر آموزه‌های وحیانی بیشتر مورد اهمیت واقع شود. این تحقیق براساس جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و بر اساس توصیفی می‌باشد.

کلید واژه‌ها: آموزه، توانمندسازی، وحیانی.

---

[1]. سطح ۲(کارشناسی)، مدرسه علمیه حضرت خدیجه (سلام الله علیها) malbwghbysh392@gmail.com

مقدمه:

بحث توانمندسازی زنان در دهه‌های اخیر از موضوعات محوری جوامع بشری به ویژه جوامع اسلامی، بوده است؛ به عبارت دیگر یکی از مهم‌ترین مسائل جوامع معاصر، ارتقا توانمندسازی زنان در عرصه‌های مختلف فردی، خانوادگی و اجتماعی است. هرچند جریان‌های نوظهور، گاهی این مفهوم را در تضاد با ارزش‌های دینی یاد کرده‌اند اما آموزه‌های اصیل اسلامی، تصویری متعادل و تعالی بخش از زن ارائه می‌دهند. در آموزه‌های وحیانی (قرآن کریم و سنت اهل بیت علیهم السلام) زن نه موجودی فرودست یا تابع، بلکه انسانی صاحب کرامت، عقلانیت و شایستگی‌های فردی و اجتماعی معرفی شده است.

با وجود ظرفیت‌های عظیم موجود در قرآن و سنت درباره جایگاه زن در نظام آموزشی و فرهنگی و غیره کمتر به ابعاد توانمندسازی بانوان بر اساس منابع اصیل دینی پرداخته شده است. این کم توجهی گاه برداشت‌های نادرست از تعالیم دین و گاه موجب خلأ در پاسخگویی نیازهای نوپدید زنان مسلمان در جامعه‌های معاصر شده است.

به همین دلیل پرداختن به این موضوع از دو جهت اهمیت و ضرورت دارد: نخست (پاسخگویی به شبهات و نقدهای مطرح شده درباره جایگاه زن، بر اساس آموزه‌های دینی، در فضای عمومی جامعه و دانشگاه و غیره) و دوم، ارائه الگوی بومی و قابل پذیرش و دینی برای توانمندسازی زنان که بتواند جایگزینی اصیل برای نظریه‌های غربی و ناهماهنگ با فرهنگ اسلامی ما باشد.

مسئله آموزه‌های وحیانی در توانمندسازی زنان مسلمان گرچه مسئله مهم و محوری محسوب می‌شود ولی چنانکه مطالعات بررسی دقیق، شامل آموزه‌های وحیانی و سنت در این موضوع با هم پرداخته شده باشد وجود ندارد. در کتاب شخصیت زن در قرآن و عهدین نوشته حبیب مظاهری سال نشر ۱۳۹۲ که به خلقت اولیه زن، سرشت انسانی زن، زن و اجتماع و حیات معنوی زن پرداخته است، کمتر اشاره‌ای به توانمندسازی زنان از نظر وحی و سنت پرداخته است و در کتاب الگوی جامع شخصیت زن مسلمان نوشته محمد تقی سبحانی سال نشر ۱۳۹۰ که به مسائل زنان با رویکرد سنتگرایی و تجددگرایی پرداخته است و به توانمندسازی زنان از نظر وحیانی و سنت پرداخته نشده است.

ودر کتاب مادری در نگاه دینی و عینیت نوشته سمیه حاجی اسماعیلی نشر سال ۱۳۹۵ فقط به توانمندسازی زنان در نقش مادری و تولید نسل پرداخته است و به سایر ابعاد توانمندسازی زنان مسلمان اشاره نشده است.

اینک این سوال مطرح می‌شود که نقش آموزه‌های وحیانی در توانمندسازی زنان چیست؟ آموزه‌های وحیانی چیست؟ آیا قرآن کریم درباره توانایی زنان در عرصه‌های مختلف اشاره کرده است؟ پیامبر (صلی الله علیه و آله و

سلم) و اهل بیت (علیهم السلام) جهت بالا بردن جایگاه و نقش بانوان در جامعه چگونه با آن‌ها تعامل داشته اند؟

علاوه بر تبیین معنای آموزه‌های وحیانی که شامل قرآن و سنت پیامبر و اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام)، به بیان جایگاه و توانمندسازی زنان در عرصه‌های مختلف همراه با حفظ کرامت انسانی با هدف آگاهی بخشی و الگوپذیری از بانوان تاثیرگذار در جامعه بشری پرداخت شده است. تا نقش زن در جامعه اسلامی و جهانی از منظر آموزه‌های وحی بازخوانی و به روز رسانی شود و از سوی دیگر با بهره‌گیری از قرآن و روایات معتبر اهل بیت (علیهم السلام) و تفاسیر مختلف، بتواند به عنوان الگوی زن مسلمان در دنیای امروزی با حضور فعالانه و عزتمندانه نقش آفرینی کند.

۱- مفهوم شناسی واژگان

۱-۱- آموزه های وحیانی

«آموزه» در لغت به معنای آموزاندن، آموختن و تعلیم دادن است. (معین،۱۳۸۶، ج ۱، ص.۶۴) «وحیانی» از واژه «وحی» به معنای آنچه از جانب خداوند بر پیغمبران الهام می‌شود، (عمید، ۱۳۶۴، ج ۲، ص.۱۸۶۳) نوشتن، الهام، کلام پنهانی و هر چیزی است که به دیگری القا می‌شود و اشاره کردن است. (ابن منظور،۱۴۱۴، ج ۱۵، ص.۳۷۹)

وحی در اصطلاح عبارت است از ارتباط معنوی که برای پیامبران الهی جهت دریافت پیام آسمانی از راه اتصال با علائم غیب برقرار می‌شود. پیامبر گیرنده‌ای است که پیام را به واسطه ی همین ارتباط و اتصال از فرستنده آن، یعنی خداوند، دریافت می‌کند و جز او هیچکس شایستگی و توان چنین دریافتی را ندارد. مرحوم علامه طباطبایی (رحمت الله علیه) می‌گوید «وحی یک نوع سخن گفتن آسمانی است که از راه حس تفکر عقلی درک نمی‌شود، بلکه درک و شعور دیگری است که گاهی در برخی از افراد و مشیت الهی پیدا می‌شود و دستورات غیبی را که از حس و عقل پنهان است از وحی و تعلیم الهی دریافت می‌کند»(طباطبایی،۱۳۵۳، ص.۵۳).

در مورد آموزه‌های وحیانی تاکنون تعریف خاصی بیان نشده است اما با توجه به تعاریف لغوی آموزه و وحی و همچنین تعریف اصطلاحی وحی، می‌توان بیان کرد که موزه‌های وحیانی به مجموعه‌ای از تعالیم دینی، قوانین اخلاقی و رفتاری و دستورالعمل‌های عملی اطلاق می‌شود که از طریق وحی، یعنی ارسال پیام خداوند به پیامبران به منظور هدایت و به سعادت رسیدن بشر در دنیا و آخرت، به انسان‌ها ابلاغ شده است. در واقع آموزه‌های وحیانی علاوه بر آیات قرآن، روایات پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) و اهل بیت (علیهم السلام) را نیز شامل می‌شود که انسان بتواند با مراجعه به آن‌ها در نهایت استواری و استقامت به جایگاه ابدی نائل شود چرا که کلام وحی در آیات قرآن و روایات اهل بیت عصمت و طهارت جاودانه و جهانی است (فیروزی، ۱۳۹۳، ص.۳۵-۶۹).

۱-۲- توانمندسازی زنان

«توانمند» در لغت به معنای توانستن، تواند، قدرت داشتن، توانایی داشتن، تواننده است (معین،۱۳۸۶، ج ۲، ص.۸۹۹). توانمندسازی فرایندی است که طی آن زنان از نیازها و خواسته‌های درونی خود آگاه می‌شوند و و جرات دستیابی به هدف را در خود تقویت می‌کنند و از توانایی لازم برای عملی ساختن خواسته‌های خود برخوردار می‌شوند (کتابی و همکاران،۱۳۸۲، ص.۵).

اما در مورد توانمندسازی بانوان باید گفت که یکی از مهمترین گام‌ها برای ایجاد جامعه‌ای پویا، عادلانه و پایدار است. این مفهوم نه تنها بر زندگی زنان تاثیر می‌گذارد، بلکه به پیشرفت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کل جامعه کمک می‌کند (کرانه حضور/سایت).

در واقع توانمندسازی زنان به معنای افزایش آگاهی، مهارت و اعتماد به نفس زنان برای تصمیم گیری در زندگی شخصی و حرفه‌ای است. این مفهوم شامل توانمندی در حوزه‌های آموزشی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و غیره می‌شود. هدف این مسئله فراهم کردن شرایطی است که زنان بتوانند در جامعه نقش آفرینی کنند و از حقوق و فرصت‌های برخوردار باشند (کرانه حضور/سایت).

به عبارت دیگر توانمندسازی زنان را می‌توان به روش‌های مختلف تعریف کرد، از جمله پذیرش دیدگاه‌های زنان، تلاش برای جستجوی آن‌ها و ارتقای جایگاه زنان از طریق آموزش، آگاهی، سوادآموزی، جایگاه عدالت و ارزش در جامعه، معشیت بهتر و آموزش، توانمندسازی زنان، زنان را مجهز می‌کند و به آن‌ها اجازه می‌دهد تا از طریق مشکلات مختلف اجتماعی، تصمیمات تعیین کننده زندگی خود را بگیرند. آن‌ها ممکن است این فرصت را داشته باشند که نقش‌های جنسیتی یا سایر نقش‌های مشابه را دوباره تعریف کنند که به آن‌ها آزادی بیشتری برای دنبال کردن اهداف مورد نظر می‌دهد (ویکی پدیا/توانمندسازی زنان)

۲. آموزه‌های قرآنی در توانمندسازی زنان

قرآن مجید متضمن کلیات برنامه زندگی بشر است، قرآن مجید سند نبوت است، زیرا آیین اسلام که بهتر از هر آیین دیگری سعادت زندگی بشر را تامین و تضمین می‌کند. از راه قرآن مجید به دست مسلمانان رسیده است و مواد دینی اسلام که یک سلسله معارف اعتقادی و قوانین اخلاقی و عملی است ریشه اصلی آن‌ها در قرآن مجید می باشد؛ و خدای متعال می‌فرماید: إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ ؛ این قرآن به راهی که استوارترین راه هاست را است، هدایت می‌کند»(اسرا، آیه ۹) و باز می‌فرماید «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ؛ و این قرآن را بر تو نازل کردیم که بیانگر هر چیزی است» (نحل،۸۹). روشن است که قرآن مجید اصول عقاید دینی و فضایل اخلاقی و کلیات قوانین عملی در آیات بسیاری ذکر کرده است (طباطبایی،۱۳۵۳، ص.۱۱).

۲-۱-حفظ کرامت نفس زن

آیات قرآن کریم به عنوان اصلی‌ترین آموزه‌های وحیانی تصویری روشن از جایگاه و توانمندی‌های زن ارائه می‌دهند و او را دارای کرامت، عقل، اختیار و شایستگی برای رشد می‌داند.

با بررسی در آیات قرآن روشن می‌شود که اسلام زن را در رتبه واقعی خود قرار داده است به طوری که نه او را بنده بی‌اراده و از هر حیث فرمانگزار شوهر می‌داند و نه آزادی بی حساب و بی حد برای او قائل است و می‌گوید کارهای زن تا آنجا که مربوط است به زندگی داخلی و خارجی مشترک زن و مرد باید با اجازه او باشد اما در کارهایی که هیچ گونه ارتباطی به زندگی شوهر ندارد، آزاد است و می‌تواند مستقلا انجام دهد. قرآن در بیش از ده سوره در مورد زن بحث می‌کند.

وقتی دو سوره را به نام آن‌ها نامگذاری کرده است: یکی «سوره نسا الکبری» که مشهور به سوره نساء یعنی زنان است و دیگری «سوره نساء الصغری» که مشهور به سوره طلاق می‌باشد، در سوره نخست رسماً اعلام کرده که زن و مرد هر دو به طور مساوی منشا ازدیاد و کثرت نسل‌های پس از خود می‌باشند و هرگونه اجتماعی که ساخته شود ساخته آن دو خواهد بود بنابراین زن و مرد از این نظر و در خصایص انسانی از قبیل انتخاب کار و کسب فضیلت و انجام امور خیریه به دخالت در امور و کمک در حقوق یا کارمزد خود با یکدیگر فرقی ندارند مرد نباید زن را از کارهایی که در خور شأن او است جلوگیری کند و همچنین زن نباید در اموری که خارج از قدرت و توان وی است طمع بورزد و از حد خود تجاوز نماید (فهیم کرمانی، بی تا ص.۷-۸)

این کلام صریح قرآن است که می‌گوید «وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ؛ برتری‌هایی که خداوند برای بعضی از شما بر بعضی دیگر قرار داده آرزو نکنید این تفاوت‌های طبیعی و حقوقی برای حفظ نظام زندگی شماست با این حال مردان به سبب آنچه به دست می‌آورند نصیبی دارند و زنان نیز نصیبی، نباید حقوق هیچ یک پایمال گردد؛ و از فضل خدا برای رفع تنگناها استمداد جویید، زیرا خداوند به هر چیز داناست»(نساء،۳۲)

و باز همین مطلب را در سوره حجرات دنبال کرده و می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ؛ ای مردم ما شما را یک مرد و زن آفریدیم و شما را تیره‌ها و قبیله‌ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید گرامی‌ترین شما نزد خداوند با تقواترین شماست به یقین خداوند دانا و آگاه است.» (حجرات،۱۳)

با توجه به این آیه بیان می‌کند که: هر انسانی چه مرد چه زن از دو انسان دیگر که یکی از آن‌ها مرد و دیگری زن است یعنی پدر و مادر خود به وجود آمده است؛ و هیچ فردی به فرد دیگر فضیلت و برتری ندارد مگر به تقوا.

سوده دختر عمار بن الاسک همدانی است که قصه اش جز قصص معروف و ناب تاریخ است. او از هوشیاری اجتماعی برخوردار بود و نیز شرکت در جبهه سیاست را وظیفه خود می‌دانست. درصدد نبود گلیم خویش را از آب بیرون برد. یا از هیئت حاکم امویان هراسی به دل راه دهد و به گشودن مشکل خود بسنده کند و از رنج دیگران غافل بماند.

سوده همدانی بعد از شهادت حضرت علی بن ابیطالب بر اثر ستمگری‌های یسربن ابی ارطاه جهت شکایت به دربار امویان رفت و با معاویه سخن گفت وقتی معاویه بانو را شناخت، گفت : تو همان نیستی که در تشییع برادرانت در جنگ علی بن ابیطالب ضد امویان شعر می‌خواندی و آن‌ها را تشجیع می‌کردی؟سوده گفت: «گذشته‌ها را رها کن، رهبر این گروه رحلت کرده است به پیشگامان نیز رفتند دنباله رو ها هم منقطع شدند و اثری دیگر از آن‌ها نیست.

معاویه گفت: حضور برادرانت در آن جنگ امری عادی نبود. جزو سلحشوران و نام آوران جنگ علوی بود و تو او را با اشعارت تشجیع کردی.

سوده مجدداً گفت: از آن گذشته‌ها صرف نظر کن و معاویه گفت: حاجتت چیست و سوده گفت: مسئول اداره جامعه در دستگاه قسط و عدل الهی مسئول است و نباید به خلقی ستم و حق خدا ضایع شود، ولی یسر بن ارطاه که به نمایندگی شما به دیار ما آمده است، نه حق خلق و نه حکم خدا، هیچ یک را مراعات نمی‌کند. اگر او را عزل کنی، آرام خواهیم بود، وگرنه ممکن است ضد تو قیام کنیم(جوادی آملی، ۱۳۸۸، ص.۲۴۶-۲۴۷)

۳-۵-۴-حضرت زینب (سلام الله علیها)

حضرت زینب کبری یکی از بانوان شجاع و مبارزی است که در رزم، شجاعت، بلاغت، سخنوری نظیر و همانندی جز مادرش در تاریخ شیعه نداشته است. او به عنوان امیر کاروان امام حسین (علیه السلام) نه تنها عهده‌دار سرپرستی قافله اسیران بود، بلکه رهبری حرکتی را بر عهده داشت که پس از نبردی خونین به وجود آمده است .حساسیت زمان و اوضاع، تصمیم گیری و تدبیر را برای زینب کبری سیار دشوار می‌نمود. ولی لیاقت، شجاعت، مدیریت، شایستگی‌های ذاتی او موجب شد برادرش امام حسین (علیه السلام) او را برای انجام ماموریت سنگین، توانا ببیند و نه تنها رهبری نهضت، بلکه اسرار ولایت را به او منتقل کند و نیابت امامت را نیز تا بهبودی کامل امام سجاد (علیه السلام) بر عهده او گذارد. مهمترین دلیل روشن بر اینکه زینب کبری (علیه السلام) خود را از رازداران ولایت بود حادثه شب عاشوراست. وقتی سینه زینب (سلام الله علیها) برای پذیرش اسرار ولایت و روح امامت مساعد گردید، توانست چون خورشیدی تابان، از غروب سرخ شهادت طلوع کند و شب ظلمت را به نور ولایت خویش، روشنی دوباره بخشد. مهمترین اعجاز سفیر کربلا، دلیل دیگری بر اثبات روح ولایت اوست، برخورد با بدن پاره پاره برادر، در مقابل چشمان دژخیمان پلید کوفه بود(عقیقی بخشایشی، ۱۳۸۲، ص.۶۳۴-۶۳۶)

۴-نتیجه گیری

مقاله حاضر تحت عنوان «نقش آموزه‌های وحیانی در توانمندسازی زنان» است، یکی از با اهمیت‌ترین موضوعات جوامع امروزی توانمندسازی زنان در عرصه‌های مختلف فردی، خانوادگی و اجتماعی است. که در جوامع غربی با محوریت نظریات مدرن گاه متعارض با باورهای دینی مطرح شده است، در مقابل آموزه‌های وحیانی اسلام–شامل قرآن و سنت تصویری متعادل و متوازن و کرامت محور از زن ارائه داده‌اند که پرداختن به این موضوع از دو جهت ضرورت دارد.

اول: بیان دیدگاه‌های درست در مقابل شبهات و نقدهای مطرح شده در جامعه و با توجه همسویی و هماهنگ بودن این دیدگاه‌ها با فرهنگ اسلامی، و دوم: ارائه نمونه‌های بومی و دینی قابل پذیرش که بتواند مسیر هماهنگ با تعلیمات دین و فرهنگ اسلامی، و جایگزینی برای نظریه‌های غربی باشد. نظریه‌های وحیانی در مورد توانمندسازی زنان مجموعه نظراتی است که در قرآن و سنت بیان شده است و چون خداوند انسان را آفریده فقط او می‌تواند برنامه کامل برای سعادت دنیا و آخرت انسان ارائه دهد. این آموزه‌ها، اصلی‌ترین و بهترین راهکارها برای توانمندسازی زنان است که می‌توان در مسیر درست، زنان را به بالاترین توانمندی که خداوند در خلقت آنان نهاده است سوق دهد. توانمندی یعنی افزایش آگاهی و مهارت و اعتماد به نفس که باعث رشد بانوان در همه زمینه‌ها می‌شود. قرآن کریم تصویری روشن از توانمندی‌های زنان نشان می‌دهد و زن را در مرتبه واقعی خود قرار می‌دهد به طوری که دو سوره از قرآن کریم در مورد زنان است. ارزش هر انسان چه زن چه مرد به اندازه تقوای اوست.

آموزه‌های وحیانی زنان را به عنوان اعضای فعال و موثر در جامعه معرفی کردند که در عرصه‌های مختلف نقش آفرینی کنند خداوند با قرار دادن خلافت زمین برای زن و مرد به ما این درس را می‌دهد که ما زنان دارای همه قدرت‌ها در همه زمینه‌ها هستیم و با مردان فقط در نوع خلقت تفاوت داریم که باعث مسئولیت‌های متفاوت می‌شود؛ و در خانواده زنان می‌توانند با فرمانبرداری از شوهر و حفظ آرامش خانواده در تربیت نسل صالح بزرگترین خدمت را به جوامع امروزی نمایند جوانانی که امروزه (خرداد ۱۴۰۴) که در جنگ با اسرائیل غاصب هستیم در همه زمینه‌ها نیاز به این جوانان صالح و پرشور است

.سنت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و علیه وسلم) به اهل بیت (علیه السلام) با معرفی زنان الگو و تاکید بر حقوق اجتماعی، علمی و سیاسی آنان، موجب رشد به ارتقا حضور اجتماعی زنان در جامعه اسلامی شده است. به ویژه در حوزه‌های آموزش و مشارکت اجتماعی و دفاع از حقوق، آموزه‌های وحیانی به زنان فرصتی داده است تا به عنوان فردی مستقل و تاثیرگذار در جامعه شناخته شوند.

از جمله زنان پاکدامن و صبور حضرت آسیه است که با وجود حضور در محیط سرشار از کفر توانست همچون گوهری پاک برفطرت خویش استوار باشد. این به ما درس می دهد که در آن جامعه با وجود همه تهاجم های فرهنگی و انواع تزریق افکار غربی در جامعه ما همچنان بر عفت و پاکی و حیای زنانه خود باشیم و این تهاجمات نتواند، هیچ تاثیری در ما داشته باشد. و همچون حضرت مریم (سلام الله علیها) بتوانیم با صبوری و بر عفاف خود پایبند باشیم وبتوانیم الگوی مخصوص حیا و عفت واخلاق نیکو باشیم.

همچون حضرت خدیجه (سلام الله علیها) که با اموال خود در حفظ و پیشرفت اسلام تاثیر بسزایی در جامعه و کمک های مالی خود در این دوره (خرداد ۱۴۰۴ حمله اسراییل به ایران) به رزمندگان اسلام نقش مهمی ایفا کنیم.

و در عرصه های اجتماعی همانطور که زنان با پیامبر بیعت کردند ما هم گوش به فرمان رهبر بوده تا بتوانیم انسجام ملی خود را حفظ کنیم و روز به روز قدرتمند بشویم.

در زمینه علمی و فرهنگی همانطور که حضرت زینب (سلام الله علیها) به تعالیم قرآن و اسلام به زنان می پرداخت بتوانیم با برگزاری کلاس های قرآن و احکام و نشرمبانی اصیل دینی به زبان ساده به افراد جامعه، در روشنگری کردن، همانطور که مقام معظم رهبری فرمودند: با جهاد تبیین خود بتوانیم در رشد فکری جامعه نقش داشته باشیم و در همه زمینه های علمی سعی کنیم به توانمندی های بالا برسیم.

در عرصه سیاسی هم چون حضرت فاطمه (سلام الله علیها) که با شیوه مبارزه خود با حزب حاکم به ما نشان داد که در زمینه های سیاسی ما می توانیم قدرتمند عمل کنیم و با شرکت در انتخابات و کاندید شدن در انتخابات مجلس و شورا و...بتوانیم توانمندی های خود را ثابت کنیم. و همچون ملکه سبا که دارای درایت و هوش سیاسی بود سیاستمدارانه و دقیق عمل می کرد ما هم در هر مسئولتی که باشیم میتوانیم با بینشی قدرتمند به بهمترین صورت مسئولیت خود را انجام دهیم که نمونه بارز آن در امروز خانم امانی مجری صدا وسیما بود که در حالی که زیر حمله اسراییل بود، ولی همچنان صدای او خاموش نشد ومقتدرانه با زبان خود به افشای جنایات دشمن و دفاع از ملت پرداختند.

منابع:

*قرآن

۱- ابن‌منظور، م. (۱۴۱۴ ق). لسان العرب (جلد ۱۵). بیروت: دارالفکر – دار صادر.

۲- جاسبی، ع. (۱۳۸۰). زن در گستره اجتماع. تهران: دفتر فرهنگ و مقاومت.

۳- جمعی از مؤلفان. (۱۳۸۷). زن و یاری موعود. قم: انتشارات سبط نبی (صلی الله علیه و علیه وسلم). چاپ اول.

۴- جوادی آملی، ع. (۱۳۸۸). زن در آینه جلال و جمال. قم: مرکز نشر اسراء. چاپ نوزدهم.

۵- حسینی (کهلایی)، س. ن. (۱۳۸۴). زنان فاضله در صحنه‌ی دانش و اندیشه. قم: انتشارات عصر انقلاب. چاپ اول.

۶- حقیقی بخشایشی، م. (۱۳۸۲). زنان نامی در تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی. قم: دفتر نشر نوید اسلام.

۷- حکیم، س. م. (۱۳۹۸). درسنامه زندگی و سیره حضرت زهرا (سلام الله علیها). قم: مرکز نشر هاجر.

۸- حیاتی، ط. (۱۴۰۱). ولایت سیاسی زنان از منظر قرآن کریم. نشریه زن و خانواده، ۳، پاییز و زمستان.

۹- حیدری، ا. (۱۳۸۳). بزرگ زنان صدر اسلام. قم: انتشارات زمزم هدایت.

۱۰- خدایی، ن. (بی‌تا). مادری: حقوق و مسئولیت‌ها. قم: دفتر مطالعات و تحقیقات زنان.

۱۱- خمینی، ر. (۱۳۸۹). صحیفه امام: مجموعه آثار امام خمینی (س): بیانات، پیام‌ها، مصاحبه‌ها، احکام، اجازات شرعی و نامه‌ها (تهیه و تنظیم: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، چاپ جدید، ۲۲ جلد). تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س).

۱۲- دفتر نشر آثار مقام معظم رهبری. (۱۳۸۱). زن ریحانه آفرینش. تهران: دارالمهدی.

۱۳- رحمانی، ش؛ و پورسینا، م. (۱۳۹۸). ساختار شخصیتی زن و مقام خلافت الهی. قم: مؤسسه بوستان کتاب.

۱۴- سادات هاشمی (شهیدی)، ر. (۱۴۰۲). حقوق شوهر بر عهده زن در آیه ۳۴ سوره نساء بر اساس مقایسه تفاسیر شیعه و اهل سنت با تفسیر المیزان. مطالعات فرهنگی قرآن، ۱، بهار و تابستان.

۱۵- شیرازی، ع. (۱۳۷۷). زنان نمونه. قم: انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی.

۱۶- طاهری‌نیا، ا. (۱۳۸۹). حضور زن در عرصه‌های اجتماعی، اقتصادی از نگاه آیات و روایات. قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره). چاپ اول.

۱۷- طباطبایی، م. ح. (۱۳۵۳). قرآن در اسلام (تصحیح: ر. ستوده). تهران: دارالکتب الاسلامیه.

۱۸- عقیقی‌بخشایشی، ع. (۱۳۸۲). طبقات نسوان، یا زنان نامی در تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی: شرح حال ۱۵۰۰ تن از بانوان مسلمان (چاپ اول). قم: نوید اسلام، مؤسسه انتشاراتی کتاب عقیق.
۱۹- عمید، ح. (۱۳۶۴). فرهنگ عمید (جلد ۱-۲). تهران: امیرکبیر.
۲۰- غلاوند ساکی، ف. (۱۳۸۱). زن از دیدگاه اسلام (فرشته روی زمین). قم: دفتر انتشارات انصاری.
۲۱- فتاحی‌زاده، ف. (۱۳۹۳). زن در تاریخ و اندیشه اسلامی. قم: مؤسسه کتاب بوستان.
۲۲- فهیم کرمانی، م. (بی‌تا). چهره زن در آینه قرآن و تاریخ. تهران: دفتر نشر فرهنگی اسلامی.
۲۳- فیروزی، ر. (۱۳۹۳). انسان در آموزه‌های وحیانی با تأکید بر آیات و روایات (ویژه دانشجویان علوم پزشکی و روان‌شناسی). قم: دفتر نشر معارف.
۲۴- القشیری، ع. ک. ب. هـ (د.ت). لطائف الإشارات = تفسیر القشیری (إبراهیم البسیونی، محقّق، الطبعة الثالثة). القاهرة: الهیئة المصریة العامة للکتاب.
۲۵- کتابی، م. یزدخواستی، ب؛ و فرخی راستابی، ز. (۱۳۸۲). توانمندسازی زنان برای مشارکت در توسعه. پژوهش زنان، ۷، پاییز.
۲۶- کریمی‌نیا، م. (۱۳۸۲). الگوهای تربیت اجتماعی. قم: پیام مهدی (عج).
۲۷- معین، م. (۱۳۸۶). فرهنگ فارسی معین (جلد ۱ و ۲). تهران: ادنا.
۲۸- نوری همدانی، ح. (۱۳۸۲). جایگاه بانوان در اسلام. تهران: انتشارات مهدی موعود. چاپ اول.
۲۹- هاشمی، ر. (۱۴۰۲). حقوق شوهر بر عهده زن در آیه ۳۴ سوره نساء بر اساس مقایسه تفاسیر شیعه و اهل سنت با تفسیر المیزان. مطالعات فرهنگی و اجتماعی قرآن، ۱ (بهار و تابستان)، ۱۸۷-۲۱۰.

سایت

۱- دانشنامه اسلامی. (۲۷/۲/۱۴۰۴). وحی. بازیابی‌شده از http://www.wiki.ahlolbiat.com
۲- کرانه حضور. (۲۸/۲/۱۴۰۴). توانمندسازی بانوان: گامی به سوی آینده‌ای روشن. بازیابی‌شده از http://www.karanehhozor.ir
۳- ویکی‌پدیا. (۲۸/۲/۱۴۰۴). توانمندسازی زنان. بازیابی‌شده از https://www.wikipedia.org
۴- ویکی‌فقه. (۲۸/۲/۱۴۰۴). وحی. بازیابی‌شده از https://www.wikifeqh.ir